

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060105

DOM
2016-11-01
Stockholm

Mål nr
M 3795-16

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2016-04-07 i mål M 2451-15, se bilaga A

KLAGANDE

Miljö- och byggnadsnämnden i Kungälvs kommun
Stadshuset
442 81 Kungälv

MOTPARTER

1. SEL

2. LL

Ombud för 1 och 2: UK

SAKEN

Strandskyddsdispens för tillfartsväg på fastigheten X X i Kungälvs kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Miljö- och byggnadsnämndens i Kungälvs kommun beslut den 18 december 2014, dnr MOB NM 2014 – 814, att inte bevilja strandskyddsdispens för ansökt tillfartsväg på fastigheten X X i Kungälvs kommun.

Dok.Id 1296214

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Miljö- och byggnadsnämnden i Kungälv kommun (nämnden) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra mark- och miljödomstolens dom och fastställa Länsstyrelsens i Västra Götaland beslut.

SEL och **LL** har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Nämnden har i huvudsak anfört följande. Enligt 7 kap. 18 c § första stycket 3 miljöbalken får som särskilda skäl för dispens beaktas om det område som dispensen avser behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området. Enligt nämndens bedömning kan en väg inte anses vara en sådan anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet. Det finns därmed inte särskilda skäl att bevilja strandskyddsdispens för ansökt tillfartsväg på fastigheten X X i Kungälv kommun (fastigheten). Att hela fastigheten omfattas av strandskydd utgör inte i sig skäl för dispens.

Enligt 7 kap. 25 § miljöbalken får en inskränkning i enskilds rätt inte gå längre än vad som krävs för att syftet med strandskyddet ska tillgodoses. Bestämmelsen innebär att vid prövningen av om ett särskilt skäl föreligger ska det göras en intresseavvägning där hänsyn även ska tas till enskilda intressen (prop. 2008/09:119 s. 104). Bestämmelsen medför inte en möjlighet att meddela dispens med beaktande av andra omständigheter än de som anges i 7 kap. 18 c – d §§ miljöbalken.

SEL och **LL** har hänvisat till vad de tidigare anfört och har därutöver i huvudsak gjort följande tillägg och förtydliganden.

Åtgärden är inte dispenspliktig

Det finns inte någon utredning i målet som ger stöd för att en enklare tillfartsväg kommer att innebära vare sig allemansrättsliga hinder eller men eller en väsentlig förändring av livsvillkoren för djur- och växtarter. Underinstansernas bedömning grundar sig i detta avseende på generella utgångspunkter och inte på förhållandena i det enskilda fallet. Området är sedan lång tid tillbaka ianspråktaget av en naturstig som utgör befintlig tillfart till fastigheten. Naturstigen nyttjas som gångstig och för transporter med terrängfordon (fyrhjuling). Den sökta åtgärden innebär att naturstigen breddas och förses med ett bärlager och ett slitlager grus. Åtgärden kommer att öka framkomligheten och kommer inte att hindra eller avhålla allmänheten från att beträda området. Åtgärden kommer inte heller att kräva några stora ingrepp i naturmiljön.

Det föreligger särskilda skäl för dispens

Den aktuella tillfartsvägen måste för sin funktion (att bereda tillfart till bostadshusen) och av naturliga skäl lokaliseras vid vattnet. Behovet av tillfartsväg kan inte tillgodoses utanför strandskyddsområdet och det finns inte någon alternativ lokalisering som skulle ge mindre skadliga effekter på strandskyddets syften. Det föreligger därför särskilda skäl för dispens enligt 7 kap. 18 c § första stycket 3 miljöbalken. På motsvarande grunder föreligger särskilda skäl enligt 7 kap. 18 c § första stycket 4 miljöbalken. Det föreligger ett reellt och beaktansvärt behov av en tillfartsväg till bostadsfastigheten.

Det föreligger också särskilda skäl enligt 7 kap. 18 c § första stycket 1, 5 och 6 miljöbalken. Området är redan ianspråktaget som tillfart till bostadshusen, åtgärden sker inom ramen för pågående markanvändning och det är ett angeläget såväl enskilt som allmänt intresse att bostadshusen görs tillgängliga för och kan nås av nödvändig trafik. Normalt utnyttjande av ett bostadshus får anses kräva tillgång till en lämplig tillfartsväg. Det är därför av väsentlig betydelse för fastighetens ändamålsenliga användning att en tillfartsväg anordnas.

Intresseavvägning

Mark- och miljödomstolens intresseavvägning är riktig. Påverkan på allmänhetens tillgång till naturområdet och på djur- och växtlivet är marginella samtidigt som intresset av att på ett ändamålsenligt, säkert, tidsenligt och rationellt sätt kunna nyttja bostadsfastigheten är betydande. Nämnden har inte heller ifrågasatt att det enskilda intresset av att ha en tillfartsväg till bostadshusen väger tyngre än det allmänna intresset av att värna det berörda området.

Övrigt

Mark- och miljööverdomstolen måste i sin prövning beakta att det inte har varit lagstiftarens avsikt att införa ett generellt förbud mot att anlägga vägar inom strandskyddat område. Att rutinmässigt kräva dispens för en väg kan i kombination med en semantisk tolkning och restriktiv tillämpning av dispensvillkoren leda till ett i praktiken strikt förbud mot att anlägga vägar inom strandskyddat område. En sådan tillämpning och utveckling står i strid med lagstiftningen.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

SEL och LL har ansökt om dispens från strandskyddet för anläggande av en bilväg fram till de två fritidshus som idag är belägna på fastigheten. De har anfört att åtgärden inte omfattas av förbudet i 7 kap. 15 § miljöbalken samt att det i vart fall finns särskilda skäl för att bevilja dispens från strandskyddet enligt 7 kap. 18 c § första stycket 1, 3, 4, 5 och 6 miljöbalken.

När det gäller frågan om åtgärden omfattas av förbudet i 7 kap. 15 § miljöbalken instämmer Mark- och miljööverdomstolen i underinstansernas bedömning och finner att åtgärden är dispenspliktig. Frågan i målet är därmed om det finns särskilda skäl för att bevilja dispens från strandskyddet enligt 7 kap. 18 c § första stycket miljöbalken.

Mark- och miljööverdomstolen kan inledningsvis konstatera att det av utredningen i målet, i form av bl.a. kartor och fotografier, framgår att det område som ansökan om dispens avser idag är allemansrättsligt tillgängligt och att det inte kan anses vara ianspråktaget på sätt som avses i 7 kap. 18 c § första stycket 1 miljöbalken. Det är inte

fråga om en sådan pågående verksamhet som avses i 7 kap. 18 c § första stycket 4 miljöbalken och det rör sig inte heller om ett sådant angeläget allmänt intresse som avses i 7 kap. 18 c § första stycket 5 och 6 miljöbalken. Några särskilda skäl för att bevilja dispens enligt nu nämnda bestämmelser föreligger därför inte.

Av 7 kap. 18 c § första stycket 3 miljöbalken följer att som särskilt skäl för att bevilja dispens från strandskyddet får beaktas att området ifråga behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området. I förarbetena anges båthamnar, båtbygggar, båthus och pirar som exempel på anläggningar som måste ligga vid vattnet (prop. 1997/98:45 del 2 s. 90).

Den uppräkningslista som görs i förarbetena är exempel på anläggningar som typiskt sett måste ligga vid vatten. Mark- och miljööverdomstolen instämmer emellertid i mark- och miljödomstolens bedömning att en tillfartsväg, till två fritidshus belägna inom strandskyddat område, är en sådan anläggning som för sin funktion måste ligga inom det området och således vid vattnet. Eftersom båda fritidshusen är belägna inom strandskyddat område kan behovet av en tillfartsväg inte heller tillgodoses utanför området.

Vid bedömningen av om det föreligger särskilda skäl för dispens enligt 7 kap. 18 c § första stycket 3 miljöbalken ska emellertid även göras en avvägning mellan SEL och LL enskilda intresse av att ta området i anspråk och de allmänna intressen som bestämmelserna om strandskydd syftar till att skydda. I förarbetena anges att en noggrann prövning behövs i förhållande till strandskyddets båda syften. Stor restriktivitet bör i synnerhet gälla i områden som är tillgängliga för allmänheten och i områden som är särskilt värdefulla för djur- och växtlivet, t.ex. grunda mjukbottnar, landhöjningsområden och strandängar, och i tätbebyggda områden (prop. 2008/09:119 s. 105).

SEL och LL har anfört att de för nyttjandet av de två fritidshusen på fastigheten har ett behov av en lämplig tillfartsväg som kan användas för trafik. De har vid underinstanserna anfört att den befintliga stigen inte uppfyller kraven på tillgänglighet, bl.a. eftersom varken räddningstjänst, slamtömningsfordon

eller andra tyngre fordon kan ta sig fram. Mot detta ska ställas att det aktuella området idag är tillgängligt för allmänheten och att fastigheten är belägen inom ett område som är av riksintresse för naturvård och friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken samt för kust- och skärgård enligt 4 kap. 4 § miljöbalken.

Vid den avvägning som ska göras ska även beaktas att den väg som SEL och LL avser att anlägga kommer att bli avsevärt mycket bredare än den befintliga stigen på fastigheten samt att det för anläggandet av vägen krävs ingrepp i naturmiljön i form av bl.a. sprängning. Mot bakgrund härav, och med särskilt beaktande av att området är utpekad som riksintresse för naturvård, är Mark- och miljööverdomstolens bedömning att de allmänna intressen som ligger bakom strandskyddet väger tyngre än SEL och LL enskilda intresse av att få ta området i anspråk. Det föreligger därmed inte något särskilt skäl för att bevilja dispens från strandskyddet enligt 7 kap. 18 c § första stycket 3 miljöbalken.

Sammantaget är Mark- och miljööverdomstolens bedömning att det saknas särskilda skäl för att bevilja dispens från strandskyddet i detta fall. Nämndens överklagande ska därför bifallas, vilket innebär att nämndens beslut att inte bevilja strandskyddsdispens för ansökt tillfartsväg på fastigheten ska fastställas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Claes-Göran Sundberg, tekniska rådet Jan Gustafsson, hovrättsrådet Åsa Marklund Andersson och tf. hovrättsassessorn Erika Löwhagen, referent. Föredragande har varit Lina Tengvar.

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen

DOM

M 3795-16

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2016-04-07
meddelad i
Vänernsborg

Mål nr M 2451-15

KLAGANDE

1. SEL

2. LL

Ombud för 1 - 2: UK

MOTPART

Miljö- och byggnadsnämnden i Kungälv
kommun
442 81 Kungälv

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Västra Götalands län beslut den 16 juni 2015 i
ärende nr 505-2704-2015, se bilaga 1

SAKEN

Nekad strandskyddsdispens för tillfartsväg på fastigheten X X i Kungälv
kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen upphäver Miljö- och byggnadsnämndens i Kungälv
kommun och Länsstyrelsens i Västra Götalands län beslut och beviljar
strandskyddsdispens för en tillfartsväg huvudsakligen i enlighet med ansökan. Den
närmare sträckningen och projekteringen ska ske i samråd med
tillsynsmyndigheten.

Dok.Id 322951

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänernsborg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 30	måndag – fredag 08:00-16:00 -

Dispensen från strandskyddet upphör att gälla om den åtgärd som dispensen avser inte har påbörjats inom två år eller inte har avslutats inom fem år från den dag då dispensbeslutet vann laga kraft.

YRKANDEN M.M.

SEL och LL har yrkat i första hand att mark- och miljödomstolen undanröjer Länsstyrelsens i Västra Götalands län (länsstyrelsens) och Miljö- och byggnadsnämndens i Kungälv kommun (nämndens) beslut och förklarar att den planerade tillfartsvägen inte fordrar strandskyddsdispens och i andra hand att mark- och miljödomstolen med ändring av länsstyrelsens beslut beviljar strandskyddsdispens för den sökta åtgärden. Därtill har hemställts om att mark- och miljödomstolen håller syn på platsen, såvida inte domstolen gör bedömningen att överklagandet kan bifallas på det skriftliga processmaterialet och att syn därför är obehövlig.

SEL och LL har till stöd för sin talan vidhållit och åberopat vad som tidigare har anförts i ärendet i länsstyrelsen samt därutöver tillagt och förtydligt följande.

Tillfartsvägen är inte dispenspliktig

Dispensplikt för anläggande av tillfartsvägen föreligger endast om vägen hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt eller om åtgärden väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter.

Länsstyrelsen har till stöd för sitt ställningstagande att vägen är dispenspliktig anført att länsstyrelsen bedömer att vägen får en avhållande effekt för allmänheten och att den väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter. Länsstyrelsen har emellertid inte presenterat någon utredning till stöd för denna bedömning och knappt heller anført några argument för varför så skulle vara fallet. Länsstyrelsens bedömning grundar sig på en felaktig rättstillämpning och ett bristfälligt underlag.

Vägen får inte en avhållande effekt

Som länsstyrelsen har anført har vägar i förarbetena till miljöbalken angetts som ett exempel på anläggningar och anordningar som kan vara otillåtna (prop. 1997/98:45, del 2, s. 86 f.). Det är dock endast ett exempel och för att en väg faktiskt ska vara

otillåten enligt 7 kap. 15 § miljöbalken krävs att den verkligen hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda området. Länsstyrelsen synes dock ha utgått från att vägar i regel får en avhållande effekt i och med att vägar nämns i förarbetena. Som har anförts i lagkommentaren till bestämmelsen verkar emellertid vissa av de anläggningar som nämns i motiven, till exempel vägar och parkeringsplatser, egentligen inte är avhållande för allmänheten och bör falla under bestämmelsen främst när de anläggs på attraktiv mark för friluftslivet eller försämrar betingelserna för djur- och växtliv (se BB m.fl., Miljöbalken, En kommentar, del I, supplement 8, juli 2009, s. 7:46). Tillfartsvägen ska inte anläggas på mark som är särskilt attraktiv för friluftslivet. Länsstyrelsen har till stöd för sin bedömning att vägen får en avhållande effekt endast anført att vägen ”kan ge intryck av en privat tillfart till bostadshuset och därigenom få en privatiserande effekt”. Det är emellertid inte troligt att allmänheten skulle uppfatta en 220 meter lång grusväg som en privat tillfart till ett bostadshus. Det kommer inte att sättas upp någon skylt eller vägbom eller annat hinder som skulle kunna ge intryck av att det är en privat väg. Betydligt mer sannolikt är att allmänheten, på samma sätt som sker med den befintliga stigen, skulle nyttja vägen för att ta sig fram i området. Framkomligheten kommer att bli lättare efter att vägen uppförts. Vägen kommer följaktligen inte alls få en avhållande effekt utan tvärtom underlätta för allmänheten att passera över det aktuella området och tillgängligheten till stranden kommer att förbättras.

Länsstyrelsen har gjort en felaktig bedömning av de faktiska förhållandena på platsen, och av lagstiftarens intentioner för att komma till slutsatsen att vägen får en avhållande effekt. Eftersom den planerade tillfartsvägen inte avhåller, och inte heller hindrar, allmänheten från att beträda området är vägen sammanfattningsvis inte dispenspliktig.

Vägen innebär inte att livsvillkoren för djur- eller växtarter väsentligt förändras
På liknande sätt som beträffande bedömningen om vägens avhållande effekt för allmänheten har länsstyrelsen i Naturvårdsverkets handbok 2009:4 funnit en lista i vilken vägar finns med som ett exempel på anläggningar, anordningar och åtgärder som kan innebära en väsentlig förändring för djur- och växtlivet. I listan nämns

således anläggning av vägar och andra hårdgjorda ytor som skär av existerande biotoper. Med stöd härav har länsstyrelsen gjort gällande att vägen kommer skära av existerande biotoper och därmed väsentligt förändra livsvillkoren för djur- eller växtarter. Detta resonemang innebär att vägar alltid skulle vara dispenspliktiga. Det är dock inte avsikten med bestämmelsen att alla vägar, vilka oundvikligen innebär att viss vegetation försvinner, väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter. Länsstyrelsen har gjort sin bedömning, såvitt kan utläsas, utan att ta reda på om den sökta åtgärden faktiskt kommer att medföra att några existerande biotoper skärs av. Det har i vart fall inte presenterats någon utredning om vilka biotoper som finns där vägen ska anläggas eller huruvida det finns några djurarter eller växtarter i området som är beroende av just den del av vegetationen som kommer att tas i anspråk för anläggandet av vägen. I avsaknad av någon utredning kan det knappast anses utrett i tillräcklig omfattning att livsvillkoren för djur- eller växtarter kommer att påverkas överhuvudtaget och än mindre att de kommer att påverkas väsentligt av vägen. Därmed kan vägen inte heller vara dispenspliktig på denna grund.

Sammanfattning

Eftersom det inte finns något stöd för att vägen kommer att avhålla allmänheten från att beträda området och det inte har presenterats någon utredning till stöd för att vägen väsentligt kommer att förändra livsvillkoren för djur- eller växtarter, faller tillfartsvägen sammanfattningsvis inte under dispensplikten. Länsstyrelsens och nämndens beslut ska därför undanröjas och mark- och miljödomstolen ska istället förklara att åtgärden inte är dispenspliktig.

Särskilda skäl för strandskyddsdispens föreligger

Om mark- och miljödomstolen skulle komma fram till att vägen är dispenspliktig, föreligger särskilda skäl för dispens enligt 7 kap. 18 c § miljöbalken.

Bland annat följande omständigheter, vilka framhållits under handläggningen i länsstyrelsen, är av grundläggande betydelse för frågan om särskilda skäl för dispens föreligger.

En tillfartsväg till befintlig bebyggelse på en bostadsfastighet är nödvändig för en ändamålsenlig användning av fastigheten. Utan tillfartsväg är det inte möjligt att utföra några gods- eller persontransporter till och från bostadshusen. Det är inte heller möjligt för utryckningsfordon att ta sig fram till byggnaderna utan en lämplig tillfartsväg. På grund härav har lagstiftaren ställt krav på tillgång till en lämpligt belägen utfart bland annat vid bygglovsprövning (se 8 kap. 9 § -11 §§ PBL). I förevarande fall har det funnits bostadsbebyggelse på fastigheten under längre tid, dock utan tillgång till lämplig utfart. För att göra fastigheten lämplig för sitt ändamål är det nödvändigt att säkerställa kravet på lämpligt belägen utfart.

I dag finns en gångstig som leder fram till den befintliga bebyggelsen på fastigheten och tillfartsvägen ska lokaliseras till den befintliga stigen. Området där vägen ska anläggas är således i viss mån redan ianspråktaget som förbindelseled till bebyggelsen på fastigheten. Att stigen omvandlas till en mindre grusväg får inte en hindrande eller avhållande effekt för allmänhetens passage över området och påverkar inte heller väsentligt livsvillkoren för djur- eller växtarter, vilket innebär att åtgärden saknar betydelse för strandskyddets syften. Det ska enligt gamla kartor finnas en annan väg. Den vägen skulle dock bli 500 – 600 m längre. Särskilda skäl för strandskyddsdispens föreligger därmed enligt 7 kap. 18 c § punkten 1 miljöbalken. Eftersom bostadsbyggnaderna ligger inom strandskyddat område måste också vägen dit ligga inom det strandskyddade området.

Den befintliga bebyggelsen utgör dessutom en pågående verksamhet och vägen behövs för att anpassa den pågående markanvändningen till dagens krav, behov och standard. Därmed föreligger särskilda skäl till strandskyddsdispens även enligt 7 kap. 18 c § punkten 4 miljöbalken. Att det har anförts att denna punkt inte är avsedd för bostadsbyggnader medför inte att dispensgrunden inte kan omfatta behovet av en nödvändig tillfartsväg till en befintlig tomt, oavsett vilken typ av verksamhet som bedrivs eller i framtiden kommer att bedrivas på tomten.

Vidare är det ett angeläget allmänt intresse att det finns en lämplig tillfartsväg till bebyggelsen, eftersom samhället ställer krav på att sådan tillfartsväg ska finnas bland annat för att räddningstjänsten ska kunna nå fram till bebyggelsen. Det är också ett mycket angeläget enskilt intresse att utryckningsfordon kan nå fram till bebyggelsen, liksom att ha möjlighet att nå bostaden med bil. Fastighetens värde påverkas dessutom betydligt av tillgången till en tillfartsväg. Det föreligger följaktligen särskilda skäl för strandskyddsdispens också enligt 7 kap. 18 c § punkterna 5 och 6 miljöbalken.

Som framkommit uppfyller anläggandet av tillfartsvägen lagstiftarens krav på särskilda skäl på flera punkter. Vid den intresseavvägning som ska göras enligt 7 kap. 25 § miljöbalken framkommer dessutom tydligt att intresset av att göra fastigheten lämplig för sitt ändamål genom att anlägga en nödvändig tillfartsväg till den befintliga bebyggelsen vida överväger det allmänna intresset av att skydda allemansrätten och livsvillkoren för djur- och växtarter i förevarande fall. Som har redogjorts för ovan kommer vägen inte att ha någon avhållande effekt för allmänhetens passage och även om domstolen skulle komma fram till att den kan få en viss avhållande effekt måste denna vara ytterst begränsad. Det finns vidare inte någon utredning som stöder att livsvillkoren för djur- eller växtarter kommer att påverkas väsentligt av åtgärden och om domstolen skulle finna att sådan påverkan kan förväntas måste även denna vara av ett mycket begränsat slag. Vägen ska dessutom inte lokaliseras till den attraktiva delen av strandområdet utan anläggas 50 - 100 meter från strandlinjen i ett område som främst består av berg och planterad skog. Det är således inte några särskilt starka miljöintressen som ska vägas mot det enskilda intresset att göra fastigheten lämplig för sitt ändamål, vilket bärs upp av såväl ekonomiska skäl som rena säkerhetsskäl. En intresseavvägning enligt proportionalitetsprincipen måste således falla ut till den enskildes fördel i det aktuella fallet. Strandskyddsdispens ska därmed beviljas.

Nämnden har i yttrande vidhållit sitt beslut om avslag på ansökan om strandskyddsdispens för tillfartsväg till fastigheten X X i Kungälv kommun

och uppgett att det som har anförts i överklagandet av länsstyrelsens beslut inte föranleder nämnden att ändra sin inställning.

Mark- och miljödomstolen har hållit sammanträde och syn i målet.

DOMSKÄL

Enligt 7 kap. 15 § miljöbalken får inte anläggningar eller anordningar utföras om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt. I förarbeten anges vägar som exempel på anläggningar och anordningar som enligt fjärde punkten 7 kap. 15 § miljöbalken kan vara otillåtna (prop. 1997/98:45, del 2, s. 86). Dispens från strandskyddet kan enligt 7 kap. 18 c och 26 §§ miljöbalken endast medges om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med strandskyddets syften. Som särskilt skäl får bland annat beaktas om området redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften, behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området, behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området, behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området, eller behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse. Enligt 7 kap. 25 § miljöbalken får en inskränkning i enskilds rätt inte gå längre än vad som krävs för att syftet med strandskyddet ska tillgodoses. Sistnämnda bestämmelse innebär att vid prövning om ett särskilt skäl föreligger ska det göras en intresseavvägning där även hänsyn tas till enskilda intressen (prop. 2008/09:119, s. 104).

Mark- och miljödomstolen finner att anläggande av en tillfartsväg i enlighet med den angivna sträckningen i ett område som tidigare till helt övervägande del bestått av naturmark får anses avhålla allmänheten från passage på ett sådant sätt att åtgärden är förbjuden enligt 7 kap. 15 § miljöbalken. Domstolen delar således underinstansernas bedömning att nu aktuell åtgärd omfattas av dispensplikt.

Mark- och miljödomstolen finner emellertid att en tillfartsväg till ett bostadshus beläget inom strandskyddat område för sin funktion måste anläggas inom detta område och således vid vattnet. Behovet kan därmed inte tillgodoses utanför området eftersom annan vägsträckning likaledes skulle få anordnas inom strandskyddat område. Det får härvid även anses utrett att den andra uppgivna möjliga vägsträckningen, vilken skulle vara betydligt längre, inte i mindre mån skulle motverka strandskyddets syften.

När det gäller intresseavvägningen mellan enskilda och allmänna intressen konstaterar domstolen att bostadshusets placering i terrängen bland annat innebär särskilda svårigheter avseende framkomlighet för räddningsfordon och annan nödvändig trafik varför en tillfartsväg till bostadshuset får anses utgöra ett starkt intresse för SEL och LL. Mot detta ska ställas strandskyddets syften, där förhållandena på platsen inte är sådana att en tillfartsväg av här aktuellt slag kan anses hindra eller avhålla allmänheten från att ta sig fram i området på ett sådant sätt att det är proportionerligt att vägra dispens. Domstolen gör vidare bedömningen att en tillfartsväg inte i något väsentligt avseende skulle strida mot syftet att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Med hänsyn härtill får SEL och LL enskilda intresse av att ha en tillfartsväg till sitt bostadshus anses väga tyngre än det allmänna intresset av att värna tillgången till aktuellt strandskyddat område. Mark- och miljödomstolen finner därmed att länsstyrelsens och nämndens beslut ska upphävas och att strandskyddsdispens ska beviljas för en tillfartsväg huvudsakligen i enlighet med ansökan. Den närmare sträckningen och projekteringen av vägen ska, för att säkerställa att skadan på naturen inte blir större än nödvändigt, ske i samråd med tillsynsmyndigheten.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 28 april 2016.

Ove Järholm

Nils-Göran Nilsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Ove Järholm, ordförande, och tekniska rådet Nils-Göran Nilsson. Föredragande har varit beredningsjuristen Ramona Liveland.